

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle Nato SOFAn ja Pariisin pöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja niihin liittyviksi laeiksi

Johdanto

Ulkoministeriö pyytää lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Pohjois-Atlantin sopimuksen sopimuspuolten välillä niiden joukkojen asemasta tehdyn sopimuksen (Nato SOFA) sekä Pohjois-Atlantin sopimuksen mukaisesti perustettujen kansainvälisten sotilasesikuntien asemasta tehdyn pöytäkirjan (Pariisin pöytäkirja) hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi ja niihin liittyviksi laeiksi.

Tausta

Nato SOFA on laadittu määrittämään sopimuspuolten joukkojen oikeudellista asemaa niiden oleskellessa toisen sopimusosapuolen alueella. Joukkojen asemaa koskeva sopimus sisältää määräyksiä, jotka koskevat muun muassa maahantulomuodollisuuksia, aseenkanto-oikeutta, tuomiovallan käyttöä, vahingonkorvausoikeutta ja siitä luopumista sekä joukkojen erioikeuksia ja vapauksia. Pariisin pöytäkirjalla ulotetaan Nato SOFAn määräykset myös Naton esikuntiin ja niiden sotilas- ja siviilihenkilöstöön pöytäkirjassa määrättyin mukautuksin. Pariisin pöytäkirja sisältää lisäksi täydentäviä, esikuntaa ja sen henkilöstöä koskevia määräyksiä. Hallituksen esitysluonnoksessa työryhmä on arvioinut Nato SOFAn määräyksiä, jotka koskevat muun muassa maahantulomuodollisuuksia, aseenkanto-oikeutta, tuomiovallan jakautumista, vahingonkorvausoikeutta ja eräissä tapauksissa siitä luopumista sekä joukkojen erioikeuksia ja vapauksia. Pariisin pöytäkirjalla Nato SOFAn määräykset ulotetaan myös Naton esikuntiin ja niiden sotilas- ja siviilihenkilöstöön pöytäkirjassa määrättyin mukautuksin. Esitysluonnoksessa arvioidaan myös Nato SOFAn ja Pariisin pöytäkirjan suhdetta perustuslakiin ja Suomea sitoviin kansainvälisiin ihmisoikeusvelvoitteisiin, erityisesti suhteessa vieraan vallan oikeuteen käyttää tuomiovaltaa Suomen alueella. Esityksessä tarkastellaan myös Nato SOFAn ja Pariisin pöytäkirjaan liittymisen keskeisimpiä vaikutuksia, jotka koskettavat useita toimijoita ja toimialoja, kuten Puolustusvoimia, turvallisuutta, oikeuslaitosta, vahingonkorvauksia, verotusta, terveydenhuoltoa ja liikennettä. Esitysluonnos sisältää useita eri hallinnonalojen liitelakeja, jotka on katsottu välttämättömiksi tai tarkoituksenmukaisiksi tehdä liittymisen yhteydessä. Lisäksi vireillä on toimialakohtaisia säädöshankkeita, joilla on tarkoitus sujuvoittaa Nato SOFAn ja Pariisin pöytäkirjan sekä myös muilta osin Nato-jäsenyysvelvoitteiden toimeenpanoa.

Tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Nato SOFAn ja Pariisin pöytäkirjan ja niihin liittyvät lait. Suomen liittyminen Nato SOFAan ja Pariisin pöytäkirjaan tulevat kansainvälisesti voimaan 30 päivän kuluttua Suomen liittymiskirjojen tallettämispäivämäärästä. Esitykseen sisältyy sekamuotoiset lakiehdotukset Nato SOFAn ja Pariisin pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kun sopimus ja pöytäkirja tulevat Suomen osalta voimaan. Esityksessä ehdotetaan lisäksi tehtäväksi Nato SOFAan ja Pariisin pöytäkirjaan liittymisestä johtuvat muutokset ampuma-aselakiin, autoverolakiin, ajokorttilakiin, liikenteen palveluista annettuun lakiin, ajoneuvolakiin, terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin, valtion vahingonkorvaustoiminnasta annettuun lakiin, sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annettuun lakiin ja taisteluvälineiden siviilihenkilöille aiheuttamien tapaturmien korvaamisesta annettuun lakiin. Lakimuutosten yhteydessä on tarkoituksenmukaista tehdä myös sotilaallisessa puolustusyhteistyössä tunnistettuja, kokonaisuuteen liittyviä yksittäisiä muutoksia ajokorttilakiin, terveydenhuollon ammattihenkilöistä annettuun lakiin ja eläinlääkärin ammatin harjoittamisesta annettuun lakiin, joista ei ole nimenomaisia määräyksiä Nato SOFAssa tai Pariisin pöytäkirjassa. Esitykseen sisältyvät lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään, kun Nato SOFA ja Pariisin pöytäkirja tulevat Suomen osalta voimaan.

Vastausohjeet vastaanottajille

Lausunnot pyydetään antamaan vastaamalla lausuntopalvelu.fi:ssä julkaistuun lausuntopyyntöön. Lausuntoa ei tarvitse lähettää erikseen sähköpostitse tai postitse ministeriön kirjaamoon. Lausunnon antaakseen vastaajan tulee rekisteröityä ja kirjautua lausuntopalvelu.fi:hin. Tarkemmat ohjeet palvelun käyttämiseksi löytyvät lausuntopalvelu.fi:n sivulta Ohjeet > Käyttöohjeet. Palvelun käyttöönoton tukea voi pyytää osoitteesta lausuntopalvelu.om@om.fi. Kaikki annetut lausunnot ovat julkisia ja ne julkaistaan lausuntopalvelu.fi:ssä ja hankkeen julkisilla hankesivuilla (valtioneuvosto.fi/hankkeet, tunnus UM003:00/2023). Myös tahot, joita ei ole erikseen mainittu jakelussa, voivat toimittaa lausuntonsa. Jos lausuntoa ei ole mahdollista antaa lausuntopalvelu.fi:ssä, lausunto voidaan myös toimittaa sähköpostilla osoitteeseen kirjaamo.um@gov.fi. Lausunnossa pyydetään mainitsemaan asianumero VN/7659/2023. Ministeriöiden, joilla on käytössä VAHVA, tulee viedä lausuntonsa VAHVAAan asialle VN/7659/2023.

Aikataulu

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 12.11.2023. Määräaika on ehdoton. Säädosvalmistelun kuulemisoppaan mukaisesta ohjeellisesta lausuntoajasta on poikettu siksi, että Suomen on liityttävä Nato SOFAan ja Pariisin pöytäkirjaan 4.4.2024 mennessä.

Valmistelijat

Ulkoministeriö Maria Guseff, yksikönpäällikkö, puh. +358 295 351
158 Puolustusministeriö Hanna Nordström, lainsäädäntöjohtaja, puh. +358 295 140

600 OikeusministeriöLauri Koskentausta, lainsäädäntöneuvos, puh. +358 295 150 241.

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi(at)gov.fi.

Linkit

<https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=UM003:00/2023> - Hallituksen esitys Suomen liittymiseksi Nato SOFAan ja Pariisin pöytäkirjaan -hankesivu

Regeringens proposition om godkännande och sättande i kraft av Nato SOFA och Paris protokollet - projektsida

Liitteet:

[Nato SOFA ja Pariisin pöytäkirja HE luonnos.pdf](#)

[Nato SOFA och Paris protokollet rp utkast.pdf](#)

[Avtal mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor \(Nato SOFA\).pdf](#)

[Parisprotokollet.pdf](#)

Jakelu:

Aleksanteri-instituutti
Aliupseeriliitto
Ammattiliitto PRO
Amnesty
Aseistakieltäytyjäliitto
Eduskunnan oikeusasiamies
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Elinkeinoelämän keskusliitto
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Euroopan hybridiuhkien torjunnan osaamiskeskus
Finanssiala ry
Finanssivalvonta
Helsingin hovioikeus
Helsingin kaupunki
Helsingin käräjäoikeus
Helsingin yliopisto
Huoltovarmuuskeskus
Huoltovarmuusneuvosto
HUS-yhtymä
Hyvil Oy
Hätäkeskuslaitos
Ihmisoikeuskeskus
Ihmisoikeusliitto
Itä-Suomen aluehallintovirasto
Itä-Suomen yliopisto

JUKO ry
Julkisten ja hyvinvointialojen liitto JHL ry
Juristiliitto
Kansainvälisen politiikan yhdistys
Kansaneläkelaitos
Kriisinhallintakeskus
Kuntaliitto
Laajan turvallisuuden verkosto ry
Lapin aluehallintovirasto
Lapin hyvinvointialue
Lapin yliopisto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
Liikennevakuutuskeskus
Lounais-Suomen aluehallintovirasto
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto
Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea
Maa- ja metsätalousministeriö
Maahanmuuttovirasto
Maanpuolustuksen Henkilökuntaliitto MPHL ry
Maanpuolustuksen insinöörit MPI ry
Maanpuolustuksen teknisten toimihenkilöiden liitto MTTL ry
Maanpuolustuskorkeakoulu
Maanpuolustuskurssiyhdistys
Oikeuskanslerinvirasto
Oikeusministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Pirkanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjois-Savon hyvinvointialue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Poliisihallitus
Potilasvakuutuskeskus
Puolustusministeriö
Puolustusvoimien Pääesikunta
Päällystöliitto
Rahoitusvakuusvirasto
Rajaturvallisuusunioni
Rajavartiolaitoksen esikunta
Rauhan- ja konfliktintutkimuskeskus TAPRI
Reserviläisliitto
Rikosseuraamuslaitos
Ruokavirasto
Sadankomitea
Sisäministeriö
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, Valvira
Sosiaali- ja terveysministeriö
Suojelupoliisi
Suomen Asianajajaliitto
Suomen Atlantti-seura
Suomen eläinlääkäriliitto

Suomen Lääkäriliitto
Suomen Pankki
Suomen pelastusalan keskusjärjestö, SPEK
Suomen poliisijärjestöjen liitto
Suomen Rauhanliitto
Suomen Rauhanturvaajaliitto ry
Suomen Reserviupseeriliitto
Suomen YK-liitto
Suomen ympäristökeskus
Säteilyturvakeskus
Tampereen yliopisto
Tasavallan presidentin kanslia
Tehy
Terveys- ja hyvinvoinnin laitos THL
Tulli
Tuomioistuinvirasto
Turun yliopisto
Turvallisuuskomitea
Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
Työ- ja elinkeinoministeriö
Työterveyslaitos
UH-Akava
Ulkoasiainhallinnon virkailijayhdistys UHVY ry
Ulkopoliittinen instituutti
Upseeriliitto
Valtakunnansyyttäjän toimisto
Valtioneuvoston kanslia
Valtiovarainministeriö
Varsinais-Suomen hyvinvointialue
Varusmiesliitto ry
Väylävirasto
Ympäristöministeriö
Åbo Akademi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kangas Kitta
Ulkoministeriö

Kangas Kitta
Ulkoministeriö